

Vasa högskola
Rektor Ilkka Virtanen

Inledning i "Fyrstadsträff Umeå-Luleå-Uleåborg-Vasa"
i Vasa 25.1.1989

HÖGSKOLEVERKSAMHETEN I VASA OCH I VASA LÄN

Befintliga resurser

I Vasa finns för tillfället tre olika högskole-enheter: den självständiga finska Vasa högskola, den svenskspråkiga Åbo Akademis pedagogiska fakultet, där det också finns statsvetenskap och vårdvetenskap, samt Svenska handelshögskolans Vasa-enhet - moderhögskolan finns i Helsingfors. För några år sedan grundades dessutom förvaltningsenheten Östernbottens högskola, som har till uppgift att koordinera all svenskspråkig högskoleverksamhet i Vasa. Verksamhetens omfattning kan beskrivas genom antalet studerande: sammanlagt 3000 studerande bedriver akademiska studier i Vasa, 1900 vid Vasa högskola, 650 vid Åbo Akademis pedagogiska fakultet och 300 vid Svenska handelshögskolan. Årligen tas in cirka 500 nya studerande; 360 till Vasa högskola, 90 till Åbo akademi och 60 till svenska handeshögskolan.

I länet finns högskoleverksamhet utom i Vasa också i Seinäjoki och Karleby. Där är det ändå fråga om kompletterande utbildning som inte leder till någon akademisk examen – ett undertag är den klasslärarutbildning som starades i experimentsyfte i Karleby hösten 1988.

Dessa fortbildningscentralet är anknutna till sina moderhögskolor; i fråga om Seinäjoki till Tammerfors universitet och Helsingfors universitet och i Karleby till Jyväskylä universitet. I Karleby finns också Uleåborgs universitet och Vasa högskola med genom ett samarbetsavtal.

Högskoleverksamhetens struktur i Vasa län är sålunda mycket speciell: det finns många olika enheter, enheterna är små och hör till två olika språkgrupper, den högsta administrationen och därmed beslutanderätten finns utanför länet utom i fråga om Vasa högskola.

De viktigaste målen för utvecklandet av Vasa högskola

Målen i utvecklandet av Vasa högskolas resurser är

- 1) att i fråga om grundresurser nå den nivå som Högskolerådet rekommenderar,
- 2) att utvidga de smala utbildningsområdena och
- 3) att utveckla den teknisk-ekonomiska utbildningen till ett självständigt utbildnings- och forskningsområde.

Högskolans intagning år 1988 var 360 nya studerande. Detta innebär ett utbildningsansvar som kräver vissa grundresurser. Men det finns allvarliga brister i dessa grundresurser. Detta framgår också av Högskolerådets utredning. Speciellt råder det brist på professors-tjänster, men också på andra lärartjänster och personal. Också de övriga anslagen är för små. Budgetåren 1988 och 1989 har visserligen betytt en klar förbättring i fråga om övrig

personal och anslag. Men utvecklingen i fråga om professurer och andra lärartjänster är fortfarande trög. Värst drabbas ekonomutbildningen som är störst. Det centrala målet för högskolan är att uppnå samma grundresursnivå som andra högskolor och universitet i landet.

Högskolans humanistiska område som tillsvidare innefattar främst språk och språkvetenskap samt det samhällsvetenskapliga området, som representeras av förvaltningsvetenskap, är små, unga och smala. Båda områden har bara ett utbildningsprogram var. För att kunna utvecklas behöver de bli mångsidigare och bredare. Högskolan har framlagt förslag som syftar till detta.

Hösten 1988 startades vid Vasa högskola två nya utbildningsprogram: ett för datateknik och ett för produktionsekonomi. Båda leder till ekonomexamen fast hälften av utbildningens innehåll är tekniskt inriktad. Det är alltså frågan om ett helt nytt utbildningsområde. Att utveckla och stabilisera detta nya område är ett viktigt mål i högskolans verksamhet: det skall bli möjligt att avlägga diplomingenjörsexamen vid Vasa högskola. Enligt planerna startas ingenjörutbildningen i samarbete med Tekniska högskolan. Också den finskspråkiga tekniska läroanstalten finns med i samarbetsplanerna.

Om resurserna utvecklas så att det blir möjligt att förverkliga de mål som ovan beskrivits blir det också möjligt att utveckla högskolans verksamhet på alla nivåer. De grundexamina som nu finns skall vidareutvecklas: studietiderna skall förkortas, antalet avlagda examina skall ökas och internationaliseringen skall ytterligare betonas. En självklar tyngdpunkt i närmaste framtiden är forskarutbildningen. Genom systematisk handledning och riksfattande samarbetsprogram samt med hjälp av internationella kontakter hoppas vi nå både god kvalitet på och snabb ökning av licentiat- och doktorsexamina. Att utveckla förutsättningarna för forskning är direkt beroende av den resursutveckling som skisserats ovan. Institutionerna har idéer till forskningsprojekt – de nya resurserna skall garantera att de förverkligas. Högskolans nyaste verksamhetsform, fortbildningscentralen, har snabbt hittat sin egen profil och stabiliserat sin ställning. Genom sin fortbildningscentral har högskolan en omedelbar och naturlig kontakt till länets företag.

Högskolans utveckling förutsätter också tillräckliga och tidsenliga utrymmen. För tillfället är utrymmena alldeles för små och en stor del av högskolan fungerar i hyresutrymmen. Fast största delen av utrymmena – både egna och hyrda – är tillfredsställande, är situationen svår därför att de är spridda på olika håll i staden. Enligt planerna skall högskolan få helt nya utrymmen på 1990-talet. Det första byggnadsskedet torde vara färdigt om cirka 4 år. Det är meningen att på det nya campus-området placera också svenskspråkiga högskoleenheter.

Utvecklingen av Vasa som högskolestad

I det föregående har jag behandlat Vasa högskolas egna utvecklingsplaner. I fall alla dessa planer eller ens största delen av dem kan förverkligas fyller högskolan de krav som ställs på ett universitet. Det är klart att det då gäller ett finskspråkigt universitet.

Att båda språkgrupperna är representerade vid Vasa-högskolorna och att resurserna delas på flera små enheter samt att beslutanderätten i fråga om de svenskspråkiga enheterna finns i Södra Finland har väckt tankar om att samla allt under ett tak till ett tvåspråkigt Vasa-universitet. Vasa högskola har ställt sig positivt till denna tanke men har inte framträtt aktivt i sammanhanget eftersom det finns uppebara svårigheter i att förverkliga detta mål.

I offentligheten har språkgruppsintressen framställts som det största hindret för ett tvåspråkigt universitet. Det är också klart att språktrågan har stor betydelse i detta sammanhang. Det är ändå också fråga om de berörda högskolornas egna intressen: den svenskspråkiga högskoleverksamheten i Vasa får sina resurser från moderhögskolorna i Åbo och i Helsingfors – och dessa håller fast vid sin rätt att administrera alla sina resurser. Utvecklingen under den allra senaste tiden visar också att detta väger mera än språkfrågan: de svenskspråkiga högskolorna vill bevara sin självständighet också i förhållande till varandra.

Som det ser ut i dag är ett administrativt enhetligt tvåspråkigt universitet inte genomförbart i Vasa inom snar framtid. Detta hindrar dock inte samarbete mellan enheterna. Och det finns redan samarbete både inom forskning och undervisning – och det skall ytterligare skruktureras och organiseras.

Det är lika naturligt att Vasa-enheterna har kontakter över Kvarken – närmast med Umeå universitet. Av detta samarbete har Vasa högskola erfarenheter under många år. Erfarenheterna är enbart positiva. Det finns skäl att ytterligare öka och förstärka dessa kontakter. Kvarkensamarbetet utgör också en naturlig utgångspunkt för den aktuella internationaliseringen.